

Välgörenhet eller demokratikamp

Ett forskningsseminarium civilsamhället efter coronakrisen

4:e sept. 2020, Zoom-seminarium i samverkan med Ersta Sköndal Bräcke högskola.

Centrum för civilsamhällesforskning vid Ersta Sköndal Bräcke högskola forskar kring civilsamhällets förutsättningar och insatser i Coronakrisen. På detta seminarium togs upp resultat från forskningen och gavs perspektiv på civilsamhället och dess situation idag.

En central fråga var hur vi kan stärka våra organisationer och de funktioner - för både röst och service. Våra organisationer, liksom övriga samhället, har utsatts för hårda påfrestningar genom krisen. En viktig fråga som lite grand hängde i luften var: "Vad händer sen?"

The screenshot shows a Zoom meeting interface. On the left, a grid of 25 participants is visible, each with a name and a small video thumbnail. Some thumbnails are greyed out, indicating they are muted or have their video off. The names include: Moderatör, An...; Lari /Malmö Ide...; Kerstin Ehlin; Johan von Essen; Emelie, Forum; HSN Anders B...; VISIR- Vi Som Inte...; Karin Ploen, Cl...; Magnus Karlss...; Pia KR...OST-N...; Karin Fridell An...; Mia Nilson Hel...; Helena Astvald...; Hannah Krokss...; Anna Snell, For...; Magnus Bodin; Sofia Rydberg ...; Maria, Forum; Ludvig Sandb...; Lena Blomén, F...; Eby; Henrik, TRS; Gunnar Wahlin ...; Inger Malmstr...; Linn Eriksson, F...; Lotta Åberg Fo...; Gunilla Almere...; Kings Lisa; zekcan.

On the right, a 'Zoom Group Chat' window is open, showing a message from Karin Timm Östlund to Everyone: "Skulle du säga att det finns en 'bortglömd' inneboende logik i civilsamhället med tanke på det återupptäckta behovet av mänsklig gemenskap?". Below the chat, a 'Polls' window is open, displaying the results of a poll.

Host is sharing poll results

1. Jag är engagerad i civilsamhället på något sätt

Ja	98%
Nej, inte just nu	2%
Nej, har aldrig varit	0%

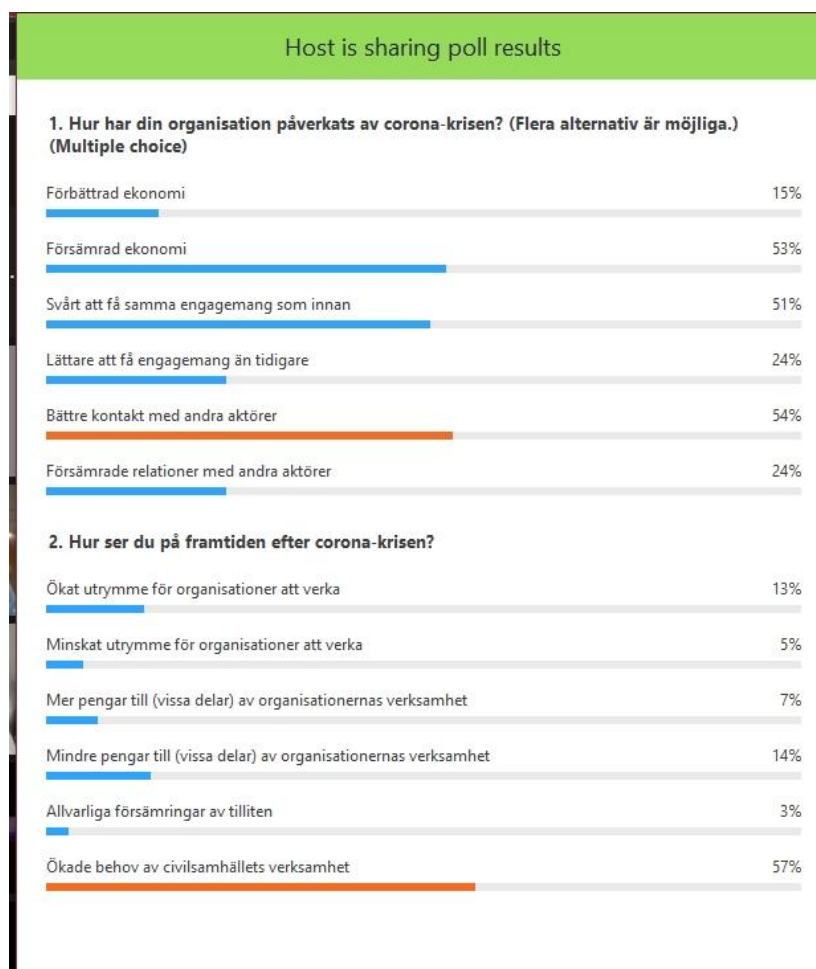
2. I vilken egenskap deltar du i mötet idag?

Anställd i civilsamhället	61%
Förtroendevald i civilsamhället	17%
Engagerad i civilsamhället på andra sätt	8%
Kommer från en offentlig aktör	11%
Kommer från ett företag	2%
Privatperson	1%

Medverkade gjorde; **Magnus Karlsson**, professor och enhetschef på centrum för civilsamhällesforskning; **Johan von Essen**, professor i livsåskådningsvetenskap inriktning civilsamhällesstudier och **Lilian Pohlkamp**, som forskar och undervisar i frågor som rör psykisk hälsa, samtliga vid Ersta Sköndal Bräcke högskola och författare i den forskningsantologi de nyligen tagit fram om civilsamhället och coronakrisen; **Hannah Kroksson**, generalsekreterare Sveriges ungdomsorganisationer och ledare för arbetet med

civilsamhällets demokratiska utrymme i Civilsamhällets Nystartsrörelse och **Mia Nilson**, generalsekreterare för Hela människan, en av de organisationer som vittnat om kraftigt ökade mänskliga behov i krisens spår.

Magnus Karlsson, från centrum för civilsamhällesforskning, berättade om de studier de gjort för att se hur civilsamhällets organisationer påverkats av krisen. Det finns en kraftig påverkan, både vad gäller tapp av medlemmar, verksamhet, ekonomi och engagemang. Men bilden är inte ensidig, där finns också de som gynnats av krisen, och fått ett nytt uppsving för sin verksamhet. I sina studier fann de att cirka hälften av organisationerna inte ansåg sig drabbade av krisen. Frågan är vad som händer på sikt när större drivkrafter kommer att påverka över tid och med större ackumulerad verkan. Risk finns att civilsamhället står inför stora förändringar. Studierna kommer att presenteras i november, i "Social Medicinsk Tidskrift", och i kommande rapporter.

Johan von Essen, professor i livsåskådningsvetenskap, ville visa på drivkrafterna för krisen och därmed också grogrund för värderingsförändringar. Två stora drivkrafter påverkar samhällen globalt, det är å ena sidan en ekonomi i recession, en offentlig skuldsättning utan dess like, som kommer att påverka under lång tid framöver. Och å andra sidan, en långsamt minskande tillit i samhället, både mellan människor och till institutioner, och staten. Sverige tillhör lite av ett undantag tack vare de starka banden mellan framväxten av välfärdsstaten och civilsamhället, i form av samverkan mellan stat och folkrörelserna. Det är nog den globala dimensionen av större kriser, klimat, pandemi, ekonomi, miljö, som

ger avtryck på framtida värderingsförändringar. Enstaka kriser förmår inte att ändra djupt liggande mänskliga värderingar, men sammantaget får de större påverkan.

De nationella statliga strukturerna går att ställa om med politiska beslut. Det lokala, mellanmänskliga relationer, har i många avseenden förändrats. Med distansering, bristande tillit och även mer märkbara konflikter mellan unga och ”vuxna”. Unga vuxna känner sig svikna därför att krishanteringen inte fokuserar på deras framtid. *Hannah Kroksson*, från LSU, ville ta upp att det finns spänningar i krisens kölvatten som kan växa, kanske till och med till konflikt. Många tecken finns på detta i olika ”kriser”. Inte kriserna i sig som orsakar värderingsförändringar utan de funkisar som katalysatorer som påskynda förändringarna.

Men allt är verkligen inte nattsvart. *Lilian Pohlkamp* som forskar i psykisk hälsa, berättade om att det finns ett nyväckt intresse för gemenskap, frivilligt arbete och med större fokus på mänskliga värderingar. *Mia Nilsson*, från Hela Människan, tog upp det faktum att både utsatta och de som vill hjälpa söker gemenskap och mening i tillvaron. Samfunden växer, och mötesplatserna visar sin betydelse. Men hon pekade också på vikten av sociala institutioner och deras roll i krisen. Kanske skulle större fokus legat på socialtjänsten än vad som hittills gjorts.

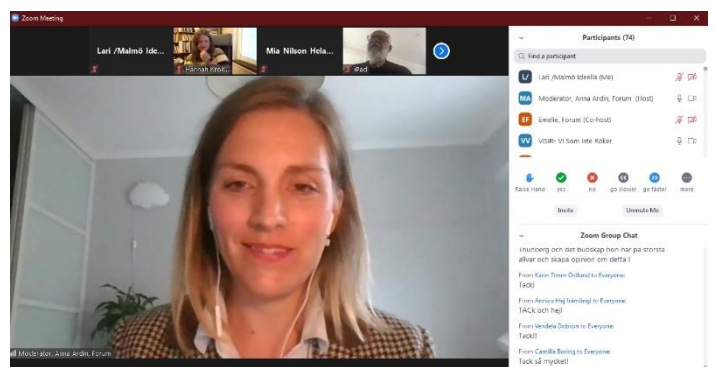
En annan sak som utvecklats på ett positivt sätt är hur digitaliseringen har förändrat och möjliggjort organisering och mobilisering i större utsträckning. Det har gjort att kapaciteten för att klara ett ökande behov har kunnat upprätthållas och förstärkas.

Lilian Pohlkamp menade att bland det viktigaste som fått ny belysning i krisen, är just att den empatiska förmågan ökat och viljan att delta i samhällsarbetet, viljan till att uttrycka demokratiska värderingar i vardagen ökar.

Spänningsfältet mellan olika kriser, och det som skapar växelverkan mellan effekter, är något som kommer att tas upp i kommande seminarietillfälle. Coronakrisen och Klimatkrisen, hur hänger detta ihop?

Professor Johan von Essen ville avsluta med en reflektion kring kunskapen och forskningen om civilsamhället. En viktig studie för att visa på civilsamhällets betydelse, värderingsmässigt och idémässigt är *Ronny Ambjörnssons* ”Den skötsamme arbetaren”, som visade hur arbetarrörelsen förenade sig med idén om redlighet och disciplin, och som möjliggjorde framväxten av en välfärdsstat. ”De här inneboende värderingarna i samhället är långt mycket viktigare än den enkelspåriga ekonomistiska synen på civilsamhällets värde. Försök blicka inåt i era organisationer och återupptäck och värdesätt det ni gör.”, avslutade han och pekade därmed på vikten av mobilisering, organisering och värdegrund.

Anna Ardin, från Forum tackade de ca 160 deltagarna för deltagandet och avslutade seminariet.

Lari Pitkäkangas, Malmö Ideella.